

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 10ης Μαρτίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Τελωνειακή ένωση και κοινό δασμολόγιο — Δασμολογική κατάταξη — Συνδυασμένη Ονοματολογία — Ερμηνεία — Γενικοί κανόνες — Κανόνας 3, στοιχείο β' — Έννοια των “εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση” — Χωριστές συσκευασίες»

Στην υπόθεση C-499/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hof van Cassatie (Βέλγιο) με απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Νοεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

VAD BVBA,

Johannes Josephus Maria van Aert

κατά

Belgische Staat,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, F. Biltgen, E. Levits, M. Berger και S. Rodin (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: A. Calot Escobar

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η VAD BVBA, εκπροσωπούμενη από τον J. Gevers, advocaat,
  - η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Vanrie και την M. Jacobs,
  - η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Gavela Lloris,
  - η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Caeiros και W. Roels,
- έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων για την ερμηνεία της Συνδυασμένης Ονοματολογίας κατά την έννοια του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 256, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1214/2007 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 2007 (ΕΕ L 286, σ. 1, στο εξής: ΣΟ).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της VAD BVBA (στο εξής: VAD) και του διαχειριστή της, J. van Aert, και, αφετέρου, του Belgische Staat (Βελγικού Δημοσίου), με αντικείμενο τη δασμολογική κατάταξη οπτικοακουστικών συστημάτων και ηχείων.

Το νομικό πλαίσιο

Η ΣΟ

- 3 Η ΣΟ, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2658/87, στηρίζεται στο εναρμονισμένο σύστημα περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων (στο εξής: ΕΣ), το οποίο εκπονήθηκε από το Συμβούλιο Τελωνειακής Συνεργασίας, νυν Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (στο εξής: ΠΟΤ) και θεσπίστηκε με τη διεθνή σύμβαση για το εναρμονισμένο σύστημα περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων (στο εξής: σύμβαση για το ΕΣ), που συνήφθη στις Βρυξέλλες στις 14 Ιουνίου 1983, και εγκρίθηκε μαζί με το τροποποιητικό της πρωτόκολλο της 24ης Ιουνίου 1986 από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα με την απόφαση 87/369/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 1987 (ΕΕ L 198, σ. 1).
- 4 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2658/87, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 254/2000 του Συμβουλίου, της 31ης Ιανουαρίου 2000 (ΕΕ L 28, σ. 16), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει κάθε έτος κανονισμό ο οποίος περιλαμβάνει το πλήρες κείμενο της ΣΟ και των συντελεστών των τελωνειακών δασμών, όπως προκύπτει από τα μέτρα που θεσπίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή την Επιτροπή. Ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.
- 5 Η ισχύουσα κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης ΣΟ είναι αυτή που προκύπτει από τον κανονισμό 1214/2007.
- 6 Η ΣΟ επαναλαμβάνει τις κλάσεις και τις εξαψήφιας διακρίσεις του ΕΣ, ενώ σχηματίζει τις δικές της υποδιαίρεσεις μόνο με το έβδομο και το όγδοο ψηφίο.
- 7 Το πρώτο μέρος της ΣΟ περιλαμβάνει ένα σύνολο προκαταρκτικών διατάξεων. Στο μέρος αυτό, υπό τον πρώτο τίτλο που αφορά γενικούς κανόνες, το τμήμα Α, με τίτλο «Γενικοί κανόνες για την ερμηνεία της [ΣΟ]» (στο εξής: γενικοί κανόνες), ορίζει τα εξής:

«Η κατάταξη των εμπορευμάτων στη [ΣΟ] πραγματοποιείται σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές.

1. Το κείμενο των τίτλων των τμημάτων, των κεφαλαίων ή των υποκεφαλαίων θεωρείται ότι έχει μόνον ενδεικτική αξία, δεδομένου ότι η κατάταξη καθορίζεται νόμιμα σύμφωνα με το κείμενο των κλάσεων και των σημειώσεων των τμημάτων ή των κεφαλαίων και σύμφωνα με τους παρακάτω κανόνες, εφόσον αυτοί δεν είναι αντίθετοι προς το κείμενο των εν λόγω κλάσεων και σημειώσεων.

[...]

3. Όταν εμπορεύματα πρέπει, εκ πρώτης όψεως, να καταταγούν σε δύο ή περισσότερες κλάσεις, σ' εφαρμογή του κανόνα 2[, στοιχείο β'], ή σε κάθε άλλη περίπτωση, η κατάταξη γίνεται σύμφωνα με τα παρακάτω:

- α) Η περισσότερο εξειδικευμένη κλάση πρέπει να έχει προτεραιότητα έναντι των κλάσεων με γενικότερο περιεχόμενο. Εντούτοις, όταν δύο ή περισσότερες κλάσεις καλύπτουν καθεμιά ένα μόνο τμήμα των υλών που αποτελούν ένα αναμειγμένο προϊόν ή ένα σύνθετο είδος ή ένα μόνο τμήμα των ειδών, στην περίπτωση εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση, αυτές οι κλάσεις πρέπει να θεωρούνται, σε σχέση με αυτό το προϊόν ή αυτό το είδος, ως εξίσου εξειδικευμένες, έστω και αν μία από αυτές δίνει μια περισσότερο ακριβή ή περισσότερο πλήρη περιγραφή.
- β) Τα αναμειγμένα προϊόντα, τα τεχνουργήματα και τα είδη που αποτελούνται από διάφορες ύλες ή προκύπτουν από τη συναρμολόγηση διαφόρων αντικειμένων, καθώς και τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση, στα οποία η κατάταξη δεν μπορεί να γίνει με εφαρμογή του κανόνα 3[, στοιχείο α'], κατατάσσονται σύμφωνα με την ύλη ή το είδος που δίνει σ' αυτά τον ουσιώδη τους χαρακτήρα, όταν είναι δυνατός αυτός ο καθορισμός.
- γ) Στις περιπτώσεις που η κατάταξη του εμπορεύματος δεν μπορεί να γίνει σύμφωνα με τον κανόνα 3[, στοιχείο α'], ή 3[, στοιχείο β'], τότε αυτό κατατάσσεται στην τελευταία κατά σειρά αρίθμησης κλάση μεταξύ των κλάσεων που μπορούν έγκυρα να ληφθούν υπόψη.

[...]»

- 8 Το δεύτερο μέρος της ΣΟ, το οποίο περιλαμβάνει τον πίνακα δασμών, περιέχει το τμήμα XVI, με τίτλο «Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους. Συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου, συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής των εικόνων και του ήχου για την τηλεόραση, και μέρη και εξαρτήματα των συσκευών αυτών».
- 9 Το κεφάλαιο 85 της ΣΟ, το οποίο περιλαμβάνεται στο εν λόγω τμήμα XVI, φέρει τον τίτλο «Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους. Συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου, συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής των εικόνων και του ήχου για την τηλεόραση, και μέρη και εξαρτήματα των συσκευών αυτών».

10 Η κλάση 8518 της ΣΟ έχει ως εξής:

«8518	Μικρόφωνα και τα υποστηρίγματά τους. Μεγάφωνα, έστω και προσαρμοσμένα σε πλαίσια. Ακουστικά κεφαλής και αυτιών, έστω και συνδυασμένα με μικρόφωνο, και σύνολα ή συνδυασμοί που αποτελούνται από ένα μικρόφωνο και ένα ή περισσότερα μεγάφωνα. Ηλεκτρικοί ενισχυτές ακουστικής συχνότητας. Ηλεκτρικές συσκευές για την ενίσχυση του ήχου:
8518 10	- Μικρόφωνα και τα υποστηρίγματά τους:
8518 10 30	- - Μικρόφωνα συχνότητας από 300 Hz έως 3,4 kHz, διαμέτρου που δεν υπερβαίνει τα 10 mm και ύψους που δεν υπερβαίνει τα 3 mm του τύπου που χρησιμοποιείται για τηλεπικοινωνιακή χρήση
8518 10 95	- - Άλλα - Μεγάφωνα, έστω και προσαρμοσμένα σε πλαίσια:
8518 21 00	- - Μεγάφωνο απλό, προσαρμοσμένο σε πλαίσιο
8518 22 00	- - Μεγάφωνα πολλαπλά προσαρμοσμένα στο ίδιο πλαίσιο:
8518 29 [...]	- - Άλλα [...]

11 Η κλάση 8521 της ΣΟ έχει ως εξής:

«8521	Συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής βιντεοφωνικές, έστω και με ενσωματωμένο δέκτη βιντεοφωνικών σημάτων:
8521 10	- με μαγνητικές ταινίες:
8521 10 20	- με πλάτος που δεν υπερβαίνει το 1,3 cm, οι οποίες επιτρέπουν την εγγραφή ή την αναπαραγωγή με ταχύτητα εκτύλιξης που δεν υπερβαίνει τα 50 mm ανά δευτερόλεπτο
8521 10 95	- - Άλλες
8521 90 00	- Άλλες»

Οι κατευθυντήριες γραμμές

12 Οι καταρτισθείσες από την Επιτροπή κατευθυντήριες γραμμές για την κατάταξη στη Συνδυασμένη Ονοματολογία εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση (ΕΕ 2013, C 105, σ. 1, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Για τους σκοπούς του [κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων], η φράση “εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση” πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά εμπορεύματα τα οποία:

- α) αποτελούνται από δύο τουλάχιστον διαφορετικά είδη τα οποία, εκ πρώτης όψεως, πρέπει να καταταγούν σε διαφορετικές κλάσεις (...).
- β) αποτελούνται από προϊόντα ή είδη που είναι συσκευασμένα μαζί για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένης ανάγκης ή την άσκηση συγκεκριμένης δραστηριότητας· και
- γ) συσκευάζονται κατά τρόπο που παρέχει τη δυνατότητα απευθείας πώλησης στους χρήστες χωρίς επανασυσκευασία (π.χ., σε κουτιά ή σε θήκες ή επάνω σε υποθέματα από χαρτόνι).

[...]

Όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται.

[...]»

13 Όσον αφορά ειδικότερα την προϋπόθεση ότι τα εμπορεύματα πρέπει να συσκευάζονται κατά τρόπο που παρέχει τη δυνατότητα απευθείας πώλησως στους χρήστες χωρίς επανασυσκευασία, οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν τα εξής:

«1) Σύμφωνα με τη σημείωση αυτή και, προκειμένου να θεωρούνται “σύνολο”, τα εμπορεύματα είναι αναγκαίο να πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) όλα τα στοιχεία του “συνόλου” παρουσιάζονται ταυτόχρονα και στην ίδια διασάφηση·
- β) όλα τα στοιχεία παρουσιάζονται στην ίδια συσκευασία, όπως σε μια θήκη μεταφοράς, μια πλαστική σακούλα, ένα κουτί, ένα δίχτυ, ή (συσκευασμένα ή μη) είναι δεμένα μεταξύ τους, για παράδειγμα, με τη χρήση ταινίας ενισχυμένης με νήμα, κλπ·
- γ) όλα τα στοιχεία συσκευάζονται κατά τρόπο που παρέχει τη δυνατότητα απευθείας πώλησής τους στους χρήστες χωρίς επανασυσκευασία.

2) Ωστόσο, κατ’ εξαίρεση ως προς το σημείο (1) β), τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση μπορεί να παρουσιάζονται σε χωριστές συσκευασίες, όταν αυτό δικαιολογείται, για παράδειγμα, λόγω της σύνθεσης των ειδών (για παράδειγμα, μέγεθος, βάρος, σχήμα, χημική σύνθεση), για λόγους μεταφοράς ή για λόγους ασφάλειας, με την προϋπόθεση ότι είναι κατάλληλα για πώληση απευθείας σε χρήστες χωρίς επανασυσκευασία.

Η κατάσταση αυτή μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο αν:

Τα προϊόντα παρουσιάζονται σε «σχετικές αναλογίες», για παράδειγμα, 1 τραπέζι φαγητού (διαστάσεις κατάλληλες για 4 άτομα), και 4 καρέκλες τραπεζαρίας· σε αντίθεση με την περίπτωση “μη-σχετικών αναλογιών” όπως 3 τραπέζια φαγητού (διαστάσεις κατάλληλες για 4 άτομα), και 1 καρέκλα τραπεζαρίας,

και

- β) Τα εμπορεύματα παρουσιάζονται σε μορφή που καταδεικνύει σαφώς ότι συσχετίζονται, για παράδειγμα:
  - i) οι συσκευασίες πρέπει σαφώς να παραπέμπουν η μία στην άλλη (με αρίθμηση, εικόνες, εμπορική ονομασία, κλπ.)· ή
  - ii) στα έγγραφα αναφέρεται ότι τα υπό αναφορά προϊόντα παρουσιάζονται σε χωριστές συσκευασίες, αλλά συσχετίζονται μεταξύ τους».

Το ΕΣ

14 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Συμβάσεως για το ΕΣ, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει τη δέσμευση να προσαρμόσει τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία του προς το ΕΣ, να χρησιμοποιεί όλες τις κλάσεις και διακρίσεις του συστήματος αυτού χωρίς προσθήκες ή τροποποιήσεις, καθώς και τους σχετικούς κωδικούς, και να ακολουθεί την αρίθμηση του εν λόγω συστήματος. Η ίδια διάταξη προβλέπει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει και τη δέσμευση να εφαρμόζει τους γενικούς κανόνες για την ερμηνεία του ΕΣ, καθώς και όλες τις σημειώσεις των τμημάτων, κεφαλαίων και διακρίσεων του ΕΣ και να μη μεταβάλλει το περιεχόμενο των τελευταίων.

- 15 Ο ΠΟΤ, ο οποίος συστάθηκε με τη διεθνή σύμβαση περί ιδρύσεως του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας που συνήφθη στις Βρυξέλλες στις 15 Δεκεμβρίου 1950, εγκρίνει, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 της Συμβάσεως για το ΕΣ, τις επεξηγηματικές σημειώσεις που συντάσσει η επιτροπή του ΕΣ, της οποίας η οργάνωση διέπεται από το άρθρο 6 της Συμβάσεως αυτής.
- 16 Κατά την επεξηγηματική σημείωση που αφορά τον γενικό κανόνα 3, στοιχείο β', για την ερμηνεία του ΕΣ, η οποία περιλαμβάνεται στις επεξηγηματικές σημειώσεις που εξέδωσε η εν λόγω επιτροπή, όπως αυτές ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: επεξηγηματικές σημειώσεις του ΕΣ):

«[...]

(VI) Η δεύτερη αυτή μέθοδος κατατάξεως αφορά μόνον:

- 1) αναμειγμένα προϊόντα·
- 2) τεχνουργήματα και είδη αποτελούμενα από διάφορες ύλες·
- 3) τεχνουργήματα και είδη που προκύπτουν από τη συναρμολόγηση διαφόρων αντικειμένων·
- 4) εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση. Εφαρμόζεται μόνον εφόσον η κατάταξη δεν μπορεί να γίνει με την εφαρμογή του κανόνα 3, στοιχείο α'.

(VII)

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, τα προϊόντα πρέπει να καταταγούν βάσει της ύλης ή του συστατικού το οποίο προσδίδει σ' αυτά τον ουσιώδη χαρακτήρα τους, όταν είναι δυνατός αυτός ο καθορισμός.

[...]

(X) Για την εφαρμογή του κανόνα αυτού, ως “εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση” πρέπει να θεωρούνται τα εμπορεύματα που πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) αποτελούνται από δύο τουλάχιστον διαφορετικά είδη τα οποία, εκ πρώτης όψεως, πρέπει να καταταγούν σε διαφορετικές κλάσεις. Δεν μπορούν, συνεπώς, να θεωρηθούν ως σύνολο, κατά την έννοια του συγκεκριμένου κανόνα, για παράδειγμα, έξι πιρούνια για λιωμένο τυρί (fondue)·
- β) αποτελούνται από προϊόντα ή αντικείμενα που παρουσιάζονται σε σύνολα για την εξυπηρέτηση ειδικής ανάγκης ή την άσκηση συγκεκριμένης δραστηριότητας· και
- γ) συσκευάζονται κατά τρόπο που παρέχει τη δυνατότητα απευθείας πώλησης στους χρήστες χωρίς επανασυσκευασία (π.χ., σε κουτιά ή σε θήκες ή επάνω σε υποθέματα από χαρτόνι).»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 17 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η VAD, της οποίας διαχειριστής είναι ο J. van Aert, κατέθεσε στις 10, 11 και 23 Ιανουαρίου 2008, ως εκτελωνίστρια στις αρμόδιες τελωνειακές αρχές της Αμβέρσας (Βελγίου) ιδίω ονόματι, αλλά για λογαριασμό της Zicplay SA και κατ' εντολήν της Transmar Logistics, τρεις διασαφήσεις εισαγωγής «IM4» για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και κατανάλωση των οπτικοακουστικών συστημάτων με την ονομασία «micro Z 99 DVBT», τα οποία αποτελούνταν,

αφενός, από συσκευή που συνδύαζε μια μονάδα αναγνώσεως DVD, με μονάδα συνδέσεως USB, δέκτη κυμάτων FM, οθόνη υγρών κρυστάλλων (LCD) TFT, μονάδα αναγνώσεως MP 3 και δέκτη τηλεοπτικών σημάτων (στο εξής: οπτικοακουστικά συστήματα) καθώς και, αφετέρου, αποσπώμενα ηχεία.

- 18 Τα εμπορεύματα αυτά ήταν αποσυναρμολογημένα κατά τη μεταφορά και δηλώθηκαν χωριστά ανά στοιχείο στις διασαφήσεις εισαγωγής «IM4».
- 19 Οι συσκευές «micro Z 99 DVBT» κατετάγησαν ειδικότερα σε δύο χωριστές δασμολογικές κλάσεις της ΣΟ, δηλαδή, αφενός, τα οπτικοακουστικά συστήματα κατετάγησαν στον κωδικό 8518 1095 90 της ΣΟ, που υπαγόταν σε εισαγωγικό δασμό της τάξεως του 2,5 % και, αφετέρου, τα αποσπώμενα ηχεία στον κωδικό 8518 2200 90 της ΣΟ, που υπαγόταν σε εισαγωγικό δασμό της τάξεως του 4,5 %.
- 20 Συνεπώς, τα οπτικοακουστικά συστήματα και τα ηχεία δεν δηλώθηκαν ως ένα όλον στην κλάση 8521 9000 90 της ΣΟ που υπαγόταν σε εισαγωγικό δασμό της τάξεως του 13,9 %.
- 21 Η VAD και ο J. van Aert παραπέμφθηκαν στις 21 Οκτωβρίου 2011 στο correctionele rechtbank te Antwerpen με την κατηγορία ότι είχαν καταθέσει, με εσφαλμένη ονομασία και εσφαλμένο κωδικό δασμολογικής κατατάξεως εμπορευμάτων, τρεις διασαφήσεις για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία ή σε κατανάλωση στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης των συσκευών «micro Z 99 DVBT».
- 22 Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, με την απόφασή του της 6ης Ιουνίου 2012, ότι τα οπτικοακουστικά συστήματα και τα ηχεία θα έπρεπε να έχουν θεωρηθεί ως σύνολο εμπορευμάτων και ότι θα έπρεπε να έχουν καταταγεί μαζί στη δασμολογική κλάση 8521 9000 90 της ΣΟ. Επέβαλε δε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στη VAD και στον J. van Aert χρηματική ποινή και τους υποχρέωσε να καταβάλουν τους διαφυγόντες εισαγωγικούς δασμούς.
- 23 Κατόπιν ασκήσεως εφέσεως κατά της αποφάσεως αυτής, το hof van beroep te Antwerpen (εφετείο Αμβέρσας) επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση με απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2013.
- 24 Συναφώς, το δικαστήριο αυτό έλαβε υπόψη το γεγονός, μεταξύ άλλων, ότι τα οπτικοακουστικά συστήματα και τα ηχεία είχαν παρουσιαστεί στο τελωνείο ως ενιαίο σύνολο με τις ίδιες διασαφήσεις εισαγωγής «IM4» και ότι τα εμπορεύματα αυτά συνιστούσαν, όπως προέκυπτε από τα σχετικά έγγραφα, σαφώς ένα όλον προς διάθεση στην αγορά συνολικώς.
- 25 Τα εμπορεύματα συνιστούν, κατά το εφετείο, ένα σύνολο το οποίο έχει συσκευασθεί προς λιανική πώληση, εάν αποδεικνύεται ότι θα διατεθούν προς πώληση στο λιανικό εμπόριο σε μία μόνο συσκευασία, κατά τρόπο που να παρουσιάζονται μαζί ως ένα όλον στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τρόπου διαθέσεώς τους στην αγορά. Η περίπτωση αυτή συντρέχει, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από μια δέσμη πραγματικών στοιχείων, όπως η από κοινού εισαγωγή, μεταφορά, τιμολόγηση και μεταχείριση των εμπορευμάτων, το γεγονός ότι ο παραλήπτης είναι ο ίδιος, η οπτική εμφάνιση της συσκευής καθώς και το γεγονός ότι ο αριθμός των εισαχθέντων σετ ηχείων είναι ακριβώς ίδιος με τον αριθμό των οπτικοακουστικών συστημάτων. Συνεπώς, τα οπτικοακουστικά συστήματα και τα ηχεία αποτελούσαν, κατά τον χρόνο της κατατάξεώς τους, ένα σύνολο συσκευασμένο για τη λιανική πώληση. Το γεγονός ότι τα εμπορεύματα αυτά δεν ήταν, κατά τον χρόνο εκτελωνισμού, συσκευασμένα σε μία μόνο συσκευασία δεν ασκεί καμία επιρροή στη διαπίστωση αυτή.
- 26 Η VAD και ο J. van Aert άσκησαν αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, να διευκρινιστεί, μεταξύ άλλων, εάν τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται ως σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση, τα οποία ορθώς προσκομίστηκαν στο τελωνείο σε χωριστές συσκευασίες, αλλά είναι σαφές ότι αποτελούν ένα όλον και ότι προορίζονται προς διάθεση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον, πρέπει να θεωρηθούν

«εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση» κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, ακόμη και αν τα εμπορεύματα αυτά συσκευάστηκαν μαζί για πρώτη φορά μετά τη διασάφηση με σκοπό τη διάθεσή τους στο λιανικό εμπόριο.

- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hof van Cassatie αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Εμπορεύματα που παρουσιάζονται ως σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση, τα οποία προσκομίστηκαν στο τελωνείο σε χωριστές συσκευασίες, επειδή τούτο δικαιολογείται, αλλά είναι σαφές ότι αποτελούν ένα όλον και ότι προορίζονται για διάθεση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον, πρέπει να θεωρηθούν εμπορεύματα που παρουσιάστηκαν ως σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων [...], ακόμη και αν τα εμπορεύματα αυτά συσκευάστηκαν μαζί για πρώτη φορά μετά τη διασάφηση και με σκοπό τη διάθεσή τους στο λιανικό εμπόριο;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 29 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί εάν και σε ποιο βαθμό ο κανόνας 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων έχει την έννοια ότι εμπορεύματα, όπως τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα οποία εκτελωνίζονται σε χωριστές συσκευασίες και συσκευάζονται μαζί για πρώτη φορά μετά την εν λόγω διαδικασία, μπορούν εντούτοις να θεωρηθούν «εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση» κατά την έννοια του κανόνα αυτού και, συνεπώς, να υπαχθούν στην ίδια και μοναδική δασμολογική κλάση, όταν αποδεικνύεται, λαμβανομένων υπόψη άλλων αντικειμενικών παραγόντων, ότι τα εμπορεύματα αυτά αποτελούν ένα όλον και προορίζονται για διάθεση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον.
- 30 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι ο κανόνας 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, ο οποίος διέπει, ειδικότερα, την κατάταξη των εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση εφαρμόζεται μόνον εάν, αφενός, τα επίμαχα προϊόντα μπορούν να υπαχθούν σε διαφορετικές κλάσεις της ΣΟ και, αφετέρου, όταν η κατάταξη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί κατ' εφαρμογήν του κανόνα 3, στοιχείο α', των εν λόγω γενικών κανόνων, δηλαδή ιδίως όταν δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με ειδική κλάση που έχει προτεραιότητα έναντι των γενικότερων κλάσεων (βλ., συναφώς, αποφάσεις *Telefunken Fernseh und Rundfunk*, 163/84, EU:C:1985:396, σκέψεις 36 και 37, καθώς και *Kurcums Metal*, C-558/11, EU:C:2012:721, σκέψη 36).
- 31 Ακόμη και αν, εν προκειμένω, φαίνεται εκ πρώτης όψεως να πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων όσον αφορά τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης προϊόντα, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να προβεί στην αναγκαία σχετική εκτίμηση και να διακριβώσει εάν τα προϊόντα αυτά μπορούν να καταταγούν σε διαφορετικές κλάσεις της ΣΟ, καμία εκ των οποίων δεν μπορεί να θεωρηθεί ειδικότερη, κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο α', των γενικών κανόνων (βλ., συναφώς, αποφάσεις *Kurcums Metal*, C-558/11, EU:C:2012:721, σκέψη 28, και *Vario Tek*, C-178/14, EU:C:2015:152, σκέψη 18).
- 32 Όσον αφορά το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι επεξηγηματικές σημειώσεις του ΕΣ καθώς και οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν, όσον αφορά τον κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, μεταξύ άλλων ότι ως «εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα», κατά την έννοια του κανόνα αυτού, μπορούν να θεωρηθούν μόνον τα εμπορεύματα τα οποία «συσκευάζονται κατά τρόπο που παρέχει τη δυνατότητα απευθείας πώλησης στους χρήστες χωρίς επανασυσκευασία». Εν προκειμένω, τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπορεύματα επανασυσκευάστηκαν μαζί για πρώτη φορά μετά τον εκτελωνισμό τους με σκοπό την πώλησή τους ως ένα όλον, γεγονός το οποίο, κατά το αιτούν δικαστήριο, θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια τον

αποκλεισμό τους από την κατηγορία των «εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε σύνολα για τη λιανική πώληση», την οποία προβλέπουν οι εν λόγω επεξηγηματικές σημειώσεις του ΕΣ και κατευθυντήριες γραμμές.

- 33 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι επεξηγηματικές σημειώσεις, οι οποίες καταρτίζονται από την Επιτροπή, όσον αφορά τη ΣΟ, και από τον ΠΟΤ όσον αφορά το ΕΣ, συμβάλλουν σημαντικά στην ερμηνεία του περιεχομένου των διαφόρων δασμολογικών κλάσεων, χωρίς, εντούτοις, να έχουν υποχρεωτική νομική ισχύ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Digitalnet κ.λπ., C-320/11, C-330/11, C-382/11 και C-383/11, EU:C:2012:745, σκέψη 33, καθώς και Data I/O, C-297/13, EU:C:2014:331, σκέψη 33).
- 34 Το περιεχόμενο των εν λόγω σημειώσεων πρέπει, συνεπώς, να είναι σύμφωνο προς τις διατάξεις της ΣΟ και δεν μπορεί να τροποποιεί το περιεχόμενό τους (αποφάσεις JVC France, C-312/07, EU:C:2008:324, σκέψη 34, και Vario Tek, C-178/14, EU:C:2015:152, σκέψη 22). Τούτο ισχύει, κατά μείζονα λόγο, για τις κατευθυντήριες γραμμές, στο μέτρο που η Επιτροπή με αυτές διευκρινίζει το περιεχόμενο που πρέπει να έχει, κατά την άποψή της, η έννοια των εμπορευμάτων «που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση», κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων.
- 35 Συνεπώς, επιβάλλεται, πρώτον, η διαπίστωση ότι δεν προκύπτει, εν πάση περιπτώσει, ούτε από το γράμμα του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, αλλά ούτε και από τις επεξηγηματικές σημειώσεις του ΕΣ ή τις κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες προβλέπουν ορισμένες εξαιρέσεις από την απαίτηση ενιαίας συσκευασίας, ότι η έννοια του «συνόλου» στο πλαίσιο του κανόνα αυτού προϋποθέτει απαραίτητως και σε κάθε περίπτωση ότι τα οικεία εμπορεύματα παρουσιάζονται στην ίδια συσκευασία κατά τον εκτελωνισμό.
- 36 Δεύτερον πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η προβλεπόμενη στον εν λόγω κανόνα έννοια του «συνόλου» προϋποθέτει στενή συνάφεια των σχετικών εμπορευμάτων, από απόψεως διαθέσεώς τους στο εμπόριο, κατά τρόπο ώστε όχι μόνο να παρουσιάζονται μαζί κατά τον εκτελωνισμό αλλά και να προσφέρονται κανονικά στα διάφορα στάδια εμπορίας και ιδίως στο λιανικό εμπόριο, ως σύνολο και σε ενιαία συσκευασία για την εξυπηρέτηση μιας ανάγκης ή για την άσκηση ορισμένης δραστηριότητας (βλ., συναφώς, απόφαση Telefunken Fernseh und Rundfunk, 163/84, EU:C:1985:396, σκέψη 35).
- 37 Συναφώς, καίτοι από την απόφαση Telefunken Fernseh und Rundfunk (163/84, EU:C:1985:396) προκύπτει ασφαλώς ότι, για να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ενιαίας κατατάξεως ως «σύνολο εμπορευμάτων», τα εν λόγω εμπορεύματα πρέπει να παρουσιάζονται μαζί κατά τον εκτελωνισμό, εντούτοις από την απόφαση αυτή δεν συνάγεται ότι, για να χαρακτηριστούν ως σύνολο, τα επίμαχα εμπορεύματα πρέπει υποχρεωτικώς να είναι συσκευασμένα στην ίδια μία και μόνη συσκευασία κατά την εν λόγω διαδικασία. Η έννοια του «συνόλου εμπορευμάτων» παραπέμπει κυρίως σε συνδυασμό προϊόντων τα οποία προσφέρονται κανονικά, ιδίως στο λιανικό εμπόριο, ως σύνολο και σε ενιαία συσκευασία για την εξυπηρέτηση μιας ανάγκης ή για την άσκηση ορισμένης δραστηριότητας.
- 38 Συνεπώς, η ενιαία συσκευασία των εμπορευμάτων, κατά την προσκόμισή τους στο τελωνείο, δεν αποτελεί *conditio sine qua non* για να θεωρηθούν ότι συνιστούν ένα όλον και ότι αποτελούν, συνεπώς, «σύνολο», κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, αλλά μόνον ένδειξη η οποία επιτρέπει τη συναγωγή του συμπεράσματος αυτού.
- 39 Τυχόν αντίθετη ερμηνεία της έννοιας του συνόλου θα παρείχε, στην πραγματικότητα, στους εισαγωγείς τη δυνατότητα να επιλέγουν οι ίδιοι, με σχετικώς εύκολους χειρισμούς, όπως η ανασυσκευασία ή η σύνδεση προϊόντων μεταξύ τους με κολλητική ταινία, την πλέον συμφέρουσα γ' αυτούς δασμολογική κατάταξη των οικείων εμπορευμάτων, είτε ως ένα όλον είτε χωριστά.

- 40 Όμως, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το ενδεχόμενο αυτό θα αντέβαινε στην αρχή κατά την οποία το αποφασιστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει γενικώς να αναζητείται στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά τους και στις αντικειμενικές ιδιότητές τους, και θα έθιγε, συνεπώς, τον σκοπό που έγκειται στη διευκόλυνση των τελωνειακών ελέγχων και στην ασφάλεια δικαίου, ο οποίος πρέπει να αποτελεί την κύρια επιδίωξη της δασμολογικής κατατάξεως των εισαγομένων εμπορευμάτων (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Kurcum's Metal*, C-558/11, EU:C:2012:721, σκέψη 29, και *Humeau Beaupréau*, C-2/13, EU:C:2014:48, σκέψη 45).
- 41 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι το ζήτημα εάν, κατά την προσκόμιση των οικείων εμπορευμάτων στο τελωνείο, αυτά συνιστούν ένα όλον ή, με άλλα λόγια, ένα «σύνολο» κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, πρέπει, τελικώς, να καθορίζεται βάσει του τρόπου με τον οποίο αυτά προορίζονται να διατεθούν στους καταναλωτές, δηλαδή εάν παρουσιάζονται σ' αυτούς ως ενιαίο σύνολο (βλ., συναφώς, απόφαση *Telefunken Fernseh und Rundfunk*, 163/84, EU:C:1985:396, σκέψη 35).
- 42 Τέλος, όπως υποστηρίζει η Βελγική Κυβέρνηση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γεγονός ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα επίμαχα εμπορεύματα ανασυσκευάστηκαν, μετά τον εκτελωνισμό τους, σε ενιαίες συσκευασίες, δεν συνεπάγεται απαραίτητως ότι τα εμπορεύματα αυτά δεν θα πωλούνταν ευθέως ως ένα όλον στους καταναλωτές χωρίς ανασυσκευασία. Στην πραγματικότητα, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, είναι επίσης εξίσου δυνατό και δικαιολογημένο τα οπτικοακουστικά συστήματα και τα αντίστοιχα ηχεία να πωλούνται μαζί στους καταναλωτές σε χωριστά κουτιά και όχι σε ενιαία συσκευασία.
- 43 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το γεγονός ότι ορισμένα εμπορεύματα προσκομίζονται στο τελωνείο σε χωριστές συσκευασίες και συσκευάζονται μαζί για πρώτη φορά μετά τον εκτελωνισμό τους δεν μπορεί, από μόνο του, να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό των εν λόγω εμπορευμάτων ως «εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση», κατά την έννοια του κανόνα 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων, εάν κατά τον εκτελωνισμό προκύπτει σαφώς από άλλους αντικειμενικούς παράγοντες ότι τα εμπορεύματα αυτά συνιστούν ένα όλον και προορίζονται για πώληση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον.
- 44 Τέτοιοι αντικειμενικοί παράγοντες μπορούν να συναχθούν από περιστάσεις, όπως οι περιγραφόμενες στην απόφαση περί παραπομπής, δηλαδή η από κοινού εισαγωγή, μεταφορά, τιμολόγηση και μεταχείριση των εμπορευμάτων, το γεγονός ότι ο παραλήπτης είναι ο ίδιος, η οπτική εμφάνιση της συσκευής καθώς και το γεγονός ότι ο αριθμός των εισαχθέντων σετ ηχείων είναι ακριβώς ίδιος με τον αριθμό των οπτικοακουστικών συστημάτων. Εναπόκειται, εντούτοις, στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει τις σχετικές περιστάσεις προκειμένου να αποφανθεί, εάν τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπορεύματα μπορούν να θεωρηθούν ως εμπορεύματα που παρουσιάζονται ως σύνολα.
- 45 Συνεπώς, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανόνας 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων έχει την έννοια ότι εμπορεύματα, όπως τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα οποία παρουσιάζονται κατά τον εκτελωνισμό σε χωριστές συσκευασίες και συσκευάζονται μαζί για πρώτη φορά μετά τον εκτελωνισμό τους, μπορούν εντούτοις να θεωρηθούν ως «εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση», κατά την έννοια του κανόνα αυτού, και συνεπώς να υπαχθούν στην ίδια μία και μόνη δασμολογική κλάση, εάν αποδεικνύεται, λαμβανομένων υπόψη άλλων αντικειμενικών παραγόντων, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει, ότι τα εμπορεύματα αυτά συνιστούν ένα όλον και προορίζονται για πώληση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Ο κανόνας 3, στοιχείο β', των γενικών κανόνων για την ερμηνεία της συνδυασμένης ονοματολογίας κατά την έννοια του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1214/2007 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 2007, έχει την έννοια ότι εμπορεύματα, όπως τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα οποία παρουσιάζονται κατά τον εκτελωνισμό σε χωριστές συσκευασίες και συσκευάζονται μαζί για πρώτη φορά μετά τον εκτελωνισμό τους, μπορούν εντούτοις να θεωρηθούν ως «εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε σύνολα συσκευασμένα για τη λιανική πώληση», κατά την έννοια του κανόνα αυτού, και συνεπώς να υπαχθούν στην ίδια μία και μόνη δασμολογική κλάση, εάν αποδεικνύεται, λαμβανομένων υπόψη άλλων αντικειμενικών παραγόντων, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει, ότι τα εμπορεύματα αυτά συνιστούν ένα όλον και προορίζονται για πώληση στο λιανικό εμπόριο ως ένα όλον.

(υπογραφές)